

68. स्फूर्जतः क्रोधवक्त्रः स्फुलिङ्गाः PRAB. 36, 12. स्फूर्जव्यापसकृन्वाङ्-
निकरैः 86, 11. SĀH. D. 178, 8. अतःस्फूर्जदपारमोक्त Spr. (II) 2303. 3153.
स्फूर्जतेजस् RĀGĀ-TAR. 4, 647. Z. d. d. m. G. 27, 61. स्फूर्जन्महाशिवाराव
KATHĀS. 78, 44. स्वजनस्फूर्जदवमान 96, 12. विततस्फूर्जडत्तव 117, 1.
स्फूर्जदानन्द 102. RĀGĀ-TAR. 4, 471. Verz. d. Oxf. H. 129, a, 14. — Bis-
weilen fehlerhaft स्फु^० geschrieben.

— caus. = simpl. 1): अर्चिषा स्फूर्जयन् RV. 10, 87, 11. यत्स्फूर्जयन्वा-
चमिव वदन्कृति knatternd, knisternd AIT. Br. 3, 4.

— अभि brummen u. s. w.: वाश्यमानाभि स्फूर्जति AV. 12, 5, 20.

— अत्र 1) brummen, grollen, in der Ferne donnern: अत्रस्फूर्जन्कृतिः
VS. 13, 19. 22, 26. TS. 2, 4, 2. अत्रस्फूर्जन्तधीयीतैव ÇAT. Br. 11, 5, 6, 9.
TAIT. ÂR. 2, 14. ÂPAST. 1, 12, 5. schnauben MBH. 6, 774 (nach der Les-
art der ed. Bomb.). von der Nase Suçr. 1, 115, 6. — 2) ertönen machen:
अत्रस्फूर्जन्दिशः सर्वास्तलनेमिस्वनेन MBH. 7, 321. HARIV. 13279.

— वि 1) schnauben: विस्फूर्जन्ब्रवीत् MBH. 6, 774. मुखे विस्फूर्ज्य (so
lesen wir statt विस्फूर्ज्य, welches NILAK. durch फूत्कारं कृत्वा erklärt)
3, 15639. brummen: विस्फूर्जन्चण्डकोदण्ड BHĀG. P. 3, 21, 52. विस्फूर्जित
n. Gebrumm, Getön, das Tosen: अशने: MBH. 3, 1979. 4, 805. 2007. HA-
RIV. 13421. R. 4, 5, 24. 5, 23, 19. वज्र^० HARIV. 6902. वायो: 12773. MBH.
3, 12137. विस्फूर्जितेर्धनुषः BHĀG. P. 2, 7, 25. — 2) hervorbrechen, zu
Tage treten, zum Vorschein kommen, erscheinen: विस्फूर्जित n. nom.
act.: महोर्मि^० RAgh. ed. Calc. 13, 12 (= वृद्धि Comm.). संपदाम् Spr. (II)
2401. धर्मस्य 5302. मद्^० PRAB. 13, 17. fg. — 3) sich ausstrecken: वि-
स्फूर्जितपृष्ठ (= श्रायामितपृष्ठ Comm.) ausgestreckt Suçr. 1, 359, 8. könnte
auch caus. sein. — 4) erschüttert werden, in Bewegung versetzt wer-
den: विस्फूर्जितनभस्तल BHĀG. P. 10, 20, 3. वीर्यशीर्यविस्फूर्जितभू 4, 24,
56. तत्तोभविस्फूर्जितमानस 8, 3, 16. भूविस्फूर्जित n. das Verziehen der
Brauen 7, 9, 23. könnte auch caus. sein. — caus. brummen lassen: den
Bogen BHĀG. P. 4, 10, 16. 16, 23. 10, 50, 23. 54, 2. 68, 9. — Vgl. विस्फू-
र्ज्यु fg. und मेघविस्फूर्जित.

स्फूर्ज (von स्फूर्ज m. 1) = स्फूर्जक Suçr. 2, 42, 5. — 2) N. pr. eines
Rākshasa (nach dem Comm.) BHĀG. P. 12, 11, 42. — Vgl. काक^०, नर्म^०.

स्फूर्जक (wie eben) m. Diospyros embryopteris Pers. AK. 2, 4, 2, 19.
RĀGĀN. 11, 78. RATNAM. 209. ÇAT. Br. 13, 8, 4, 16. KĀTJ. Çr. 21, 3, 20.
Strychnos nux vomica DHANV. in NIGH. Pr. Suçr. 2, 415, 1 nach dem
Comm. = वनकुरुपटकाकारः फण्डिककपर्यायः.

स्फूर्ज्यु (wie eben) m. 1) Donner AK. 1, 1, 2, 11. H. 181. HALĀJ. 1, 57.
— 2) Amaranthus polygonoides Roxb. RĀGĀN. 5, 72.

स्फूर्जन (wie eben) m. = स्फूर्जक RĀGĀN. 11, 78.

स्फूर्जि s. विश्व^०.

स्फूर्ति (von स्फुर् f. nom. act. Vop. 13, 6. das Erscheinen, Zutage-
treten, Offenbarwerden, Manifestation: विप्रविधातविश्व^० WINDISCH-
MANN, Sancara 12. Verz. d. Oxf. H. 128, b, 32. fg. KUVALAJ. 143, b (171, a).
Spr. (II) 4634, v. l. RĀGĀ-TAR. 8, 3. मात्र ASHṬĀV. 11, 8. 15, 17. Comm.
zu KĀTJ. Çr. 12, 4, 23, wo अस्फूर्ते zu lesen ist. — H. an. 2, 159 fehler-
haft für स्पृति. Vgl. विश्व^०.

स्फूर्तिमत् (von स्फूर्ति) m. = पाशुपत TRIK. 3, 1, 23.

स्फूर्मन् m. nom. abstr. zu स्फिर् P. 6, 4, 157.

स्फैयस् compar. und स्फैष्ठ superl. zu स्फिर् P. 6, 4, 157. Vop. 7, 56.
AK. 3, 2, 62 (स्फैष्ठ).

स्फैजायनि adj. von स्फिज् gaṇa कर्णादि zu P. 4, 2, 80.

स्फैजिकं adj. desgl. gaṇa वेतनादि zu P. 4, 4, 12.

स्फैयकृत adj. von स्फैयकृत gaṇa दारादि zu P. 7, 3, 4. Vop. 7, 4, 18.

स्फोट (von स्फुर् 1) m. a) das Platzen, Aufspringen, Bersten: वेणु^०
MBH. 3, 443. 4, 759. कृत्स्फोटेन व्यपद्यत KATHĀS. 33, 72. 53, 152. 73,
291. 78, 74. 86, 162. कृत्स्फोटं प्राप 70, 72. स्फोटात् absol.: कृत्स्फोटं
विनष्टा PRAB. 90, 11. लाजस्फोटं स्फुटति मणयः BĀLAR. 121, 4. — b) Blase
(welche platzt), Pustel KĀRAKA 8, 5. Suçr. 1, 37, 2. 12. 84, 5. 269, 12. 297, 14.
2, 2, 10. 66, 14. 183, 17. 249, 3. 250, 2. 295, 18. 383, 10. अनिवारण Verz. d. B. H.
No. 943. दाह^० Schol. zu KĀTJ. Çr. 18, 4, 6. — c) (abgesprungenes) Stückchen,
Schnitzel: स्फोटास्तु चणकादीनां दालीति परिकीर्तिता RĀGĀN. 16, 103. —
d) Gekrach: शक्राशनि^० MBH. 7, 6153. Geknister VARĀH. BRH. S. 46, 86. Ge-
brause: वायु^० adj. MBH. 3, 1718 (= वायुं जनयन् NILAK.). — e) das als ein
und untheilbar gedachte schöpferische Wort: जगन्निदानं स्फोटाव्यो निरव-
यवो नित्यः शब्देऽब्रह्मैव SARVADARCANAS. 140, 1. bei Patanāli und An-
dern der unvergängliche und unvernehmliche Bestandtheil der Laute
und Wörter, der als der wahre Träger der Bedeutung betrachtet wird,
14. fg. वर्णानां वाचकत्वानुपपत्तौ यद्वलादर्थप्रतिपत्तिः स स्फोट इति वर्णा-
तिरिक्तो वर्णाभिव्यङ्ग्योऽर्थप्रत्यायको नित्यः शब्दः स्फोटः 140, 22. fg. अ-
निराणामकारस्त्वं स्फोटस्त्वं वर्णासंश्रयः HARIV. 14958. BHĀG. P. 10, 85, 9.
12, 6, 40. Verz. d. Oxf. H. 177, b, 6 nebst Note 2. वर्णा^०, पद^०, वाक्य^०
Note 3. — 2) f. छा a) vielleicht das Schütteln der Arme (es könnte
auch श्राफोटा gemeint sein) MĀRK. P. 50, 44. — b) = स्फुटा, स्फटा,
फटा die sogenannte Haube der Schlangen ÇANDĀRTHAK. bei WILSON. —
Vgl. कपाल^०, कर्ण^०, डु^०, नर्म^०, नागस्फोता, पाद^०, मुक्ता^०, शब्द^०, श्रुति^०.

स्फोटक 1) m. = स्फोट 1) b) H. 466. HALĀJ. 2, 449. KĀRAKA 10, 1. KĀ-
LĀKṢHA 2, 153. — 2) f. स्फोटिका a) dass. Suçr. 2, 153, 3. — b) ein best.
Vogel TRIK. 2, 5, 30. फोटिका v. l. nach ÇKDR.

स्फोटकर m. Semecarpus Anacardium Lin. RĀGĀN. 11, 67.

स्फोटन (von स्फुर् 1) adj. spaltend, zermalmend: वज्र HARIV. 13997.
ÇIVA MBH. 12, 10387. संशय^० (vgl. संशयं किद्) so v. a. lösend, entfer-
nend MĀRK. P. S. 638, Z. 8 v. u. — 2) m. der Spalter, Bez. des zwischen
bestimmten Consonantengruppen hörbaren vocalischen Lautes AV. PRĀT.
1, 103. 2, 38. — 3) f. ई Bohrer BHARATA im DVIRĪPAK. nach ÇKDR. —
4) n. a) das Platzen Suçr. 1, 85, 9. — b) das Spalten, Zerbrennen, Auf-
reißen, Aufstechen BHARATA zu AK. 3, 3, 5 nach ÇKDR. नखैः ÂPAST. 2,
20, 13. शङ्कु^० Suçr. 2, 458, 5. अण्ड^० PAÑĀT. 81, 8. das Auseinander-
rupfen: तूल^० H. 912. in der Grammatik das Spalten bestimmter Con-
sonantengruppen durch Einfügung eines vocalischen Lautes VS. PRĀT.
4, 162. — c) das Schütteln: बाहु^० SĀH. D. 232. swelling BALLANTYNE. —
d) das Knacken: अङ्गुलि^० AÇOKĀVAD. 18.

स्फोटबीजक m. Semecarpus Anacardium Lin. RĀGĀN. 11, 67.

स्फोटलता f. eine best. Schlingpflanze, = कर्णस्फोटा RĀGĀN. 3, 125.

स्फोटहेतुक m. Semecarpus Anacardium Lin. DHANV. (angeblich) in
NIGH. Pr.

स्फोटापन m. N. pr. eines Grammatikers P. 6, 1, 123. Verz. d. Oxf.